

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy a soudců JUDr. Tomáše Langáška (soudce zpravodaj) a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobců: **a) Ing. N. V., b) R. V. a c) P. V.**, zastoupených JUDr. Juliem Kramaričem, advokátem, se sídlem U Santošky 22/955, Praha 5, proti žalovanému: **Krajský úřad Olomouckého kraje**, se sídlem Jeremenkova 1191/40a, Olomouc, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 7. 2012, č. j. KUOK 58412/2012, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 13. 5. 2014, č. j. 22 A 115/2012 – 60,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost žalobců **se zamítá.**
- II.** Žalobci **nemají** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Vymezení případu

[1] Magistrát města Olomouce (dále jen „magistrát“) rozhodnutím ze dne 12. března 2012, č. j. SMOI/OPS/42/2883/2009/Ze žalobcům jakožto spoluvlastníkům nařídil odstranění stavby samostatně stojícího skořepinového venkovního bazénu z keramického kompozitu včetně příslušenství umístěného v Olomouci, část obce Olomouc – město, na pozemku parc. č. 79/14 (ostatní plocha) v katastrálním území Olomouc – město, přičemž stavbou dotčený pozemek přináležel k nemovitosti č. p. 569, ulice S. 18 (zastavěná plocha a nádvoří) v katastrálním území Olomouc – město, neboť je předmětná stavba prováděna bez rozhodnutí stavebního úřadu, ačkoliv vyžaduje územní rozhodnutí, popř. územní souhlas. Magistrát takto rozhodl poté, co byla

pravomocně zamítnuta žádost žalobců o dodatečné povolení stavby z důvodu nepředložení všech potřebných podkladů a zejména z důvodu negativního závazného stanoviska oddělení památkové péče odboru koncepce a rozvoje magistrátu, vyplývajícího ze skutečnosti, že stavba je umístěna v památkové rezervaci Olomouc.

[2] Krajský soud v Ostravě (dále jen „krajský soud“) kasační stížností napadeným rozsudkem zamítl žalobu, kterou se žalobci domáhali zrušení v návěti označeného rozhodnutí žalovaného, jímž bylo zamítnuto odvolání žalobců proti zmíněnému rozhodnutí magistrátu o nařízení odstranění stavby. Krajský soud nepřisvědčil námitkám žalobců a uvedl, že pokud se chtěli bránit proti negativnímu závaznému stanovisku, měli podat žalobu proti rozhodnutí, kterým žalovaný zamítl odvolání proti rozhodnutí magistrátu o zamítnutí dodatečného povolení stavby. Závazné stanovisko totiž bylo podkladem právě v řízení o dodatečném povolení stavby, nikoliv v řízení o nařízení odstranění stavby. V rámci řízení o odstranění stavby je rozhodné zjištění, že stavba podléhá rozhodnutí, opatření či jinému úkonu stavebního úřadu, neexistence takového rozhodnutí a zjištění, kdo je vlastníkem stavby. Při splnění uvedených podmínek není na vůli stavebního úřadu, jak bude postupovat; za situace, kdy stavba nebyla dodatečně povolena, je jediným zákonným postupem její odstranění.

II.

Kasační stížnost a průběh řízení o ní

[3] Proti označenému rozsudku krajského soudu žalobci a), b) a c) (nyní stěžovatelé) brojili včas podanou kasační stížností z důvodu nesprávného právního posouzení [§ 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)] a z důvodu, že při zjišťování skutkové podstaty, ze které správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.].

[4] Stěžovatelé v kasační stížnosti uvedli, že byl porušen princip neselektivního rozhodování zakotvený v § 2 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. Aniž by se předmětná stavba nacházela v památkovém území, vztáhl magistrát na dotčené řízení regulativy, jejichž splnění zjevně nevyžadoval ve vztahu ke stavbám nacházejícím se na stejném území, které jsou taktéž naprosto nepůvodní a ahistorické.

[5] Podle mínění stěžovatelů je napadené rozhodnutí žalovaného přímo spojeno s negativním závazným stanoviskem oddělení památkové péče odboru koncepce a rozvoje magistrátu, na jehož základě žalovaný s odkazem na § 149 odst. 3 správního řádu neprováděl další dokazování. Stěžovatelé dále konstatovali, že jim toto závazné stanovisko nebylo v průběhu řízení jakkoliv doručeno.

[6] Na základě uvedených důvodů stěžovatelé Nejvyššímu správnímu soudu navrhli, aby napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[7] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že stavební úřad magistrátu se v řízení stavbou řádně zabýval, zjišťoval, zda je možné udělit dodatečné povolení a v řízení o odstranění stavby přesně a bez veškerých pochyb specifikoval předmět rozhodnutí o odstranění stavby, přičemž pečlivě zhodnotil veškeré podklady a své závěry podrobně odůvodnil. Magistrát vycházel primárně z negativního závazného stanoviska oddělení památkové péče odboru koncepce

a rozvoje a ze skutečnosti, že stavba je v rozporu i s platným regulačním plánem městské památkové rezervace. Pozemek, na němž se stavba nachází, přínáleží k bytovému objektu, který sice není kulturní památkou, ale je objektem památkového zájmu v důsledku své polohy na okraji památkové rezervace Olomouc; za dvorem tohoto objektu probíhá městská hradební zeď jakožto součást chráněného souboru městských opevnění. Také ustanovení § 149 odst. 3 správního řádu bylo podle žalovaného ve správním řízení aplikováno správně. Dále žalovaný uvedl, že zákon č. 22/1958 Sb., o kulturních památkách, na jehož základě městská památková rezervace Olomouc vznikla, výslovně neupravoval možnost vztahovat podmínky ochrany kulturních památek i na nemovitosti na území památkové rezervace, které kulturními památkami nejsou. Tato ochrana ovšem byla rozšířena zákonem č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, který výše řešené umožňuje. Žalovaný závěrem konstatoval, že napadený rozsudek považuje za zákonný a správný a navrhl Nejvyššímu správnímu soudu kasační stížnost žalobců zamítnout jako nedůvodnou.

III.

Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[8] Nejvyšší správní soud hodnotí kasační stížnost jako přípustnou, neboť byla podána osobou oprávněnou ve smyslu ustanovení § 102 s. ř. s. Důvody kasační stížnosti se opírají o § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s.

[9] Nejvyšší správní soud kasační stížnost posoudil a dospěl k závěru, že není důvodná.

[10] Pro nyní projednávanou věc je zásadní vztah mezi řízením o nařízení odstranění nepovolené (tzv. černé) stavby podle § 129 odst. 1 písm. b) a odst. 3 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění do 31. prosince 2012, a řízením o dodatečném povolení stavby podle § 129 odst. 2 a odst. 3 stavebního zákona ve znění do 31. prosince 2012. Tato dvě řízení jsou spolu značně provázána. Prvotním je vždy řízení o odstranění stavby, jehož cílem je návrat do původního stavu (*restitutio in integrum*). Řízení o dodatečném povolení stavby, které může být zahájeno na žádost stavebníka či vlastníka, je ve vztahu k řízení o odstranění stavby akcesorické povahy (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. listopadu 2011, č. j. 3 As 18/2011 – 117, citované rozsudky Nejvyššího správního soudu jsou dostupné na www.nssoud.cz). Řízení o nařízení odstranění stavby zahajuje ze své úřední povinnosti stavební úřad, který také odpovídá za úplnost skutkových zjištění nezbytných k prokázání existence zákonných předpokladů potřebných k vydání rozhodnutí o nařízení odstranění stavby či zařízení, a na něm zároveň leží důkazní břemeno. Pokud ovšem provádí stavební úřad řízení, směřující k vydání rozhodnutí o odstranění stavby, zatěžuje část důkazního břemene i vlastníka stavby, která má být odstraněna, avšak jen v případě, že s odstraněním stavby nesouhlasí. V těchto případech totiž musí vlastník stavby (stavebník) podat žádost o dodatečné povolení stavby a předložit doklady nezbytné k posouzení důvodnosti jeho žádosti (srov. rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 8. listopadu 2001, sp. zn. 30 Ca 394/1999, publ. pod č. 901/2001 in Soudní judikatura ve věcech správních, nebo rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. srpna 2012, č. j. 4 As 20/2012 - 28).

[11] V rozsudku ze dne 11. dubna 2013, č. j. 7 As 154/2012 - 26 však Nejvyšší správní soud konstatoval, že i přes vzájemnou spojitost řízení o odstranění stavby a řízení o dodatečné stavby se jedná o dvě samostatná řízení s rozdílným účelem, čemuž odpovídá i obsah rozhodnutí v těchto řízeních vydávaných. Účelem řízení o odstranění stavby a rozhodnutí v tomto řízení je uvedení právního a skutečného stavu do souladu (srov. též rozsudek Nejvyššího správního

soudu ze dne 20. srpna 2008, č. j. 8 As 42/2007 – 110, č. 1761/2009 Sb. NSS; toto rozhodnutí se týká starého stavebního zákona č. 50/1976 Sb., citovaný závěr je však použitelný i pro nyní projednávaný případ). Účelem řízení o dodatečném povolení stavby je dodatečné zhojení závažné vady, kterou je vědomá ignorance zákona stavebníkem, pod podmínkou, že dodatečně povolená stavba není v rozporu s veřejným zájmem, územně plánovací dokumentací, ani s cíli a záměry územního plánování. Jedná se tedy o posouzení možnosti dodatečně povolit stavbu, přičemž je na stavebníkovi, aby prokázal splnění podmínek stanovených v § 129 odst. 2 stavebního zákona.

[12] Podmínky, jejichž splnění stavební úřad v těchto dvou řízeních zkoumá, se tudíž liší. V případě řízení o dodatečném povolení stavby jde o kumulativní splnění podmínek § 129 odst. 2 stavebního zákona, zatímco u řízení o odstranění stavby jde o kumulativní splnění podmínek § 129 odst. 1 písm. b) stavebního zákona, tedy že se jedná o stavbu prováděnou nebo provedenou bez rozhodnutí nebo opatření nebo jiného úkonu vyžadovaného stavebním zákonem anebo v rozporu s ním a že stavba nebyla dodatečně povolena (výše citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. dubna 2013, č. j. 7 As 154/2012 - 26). Z toho vyplývá, že je rozdílný i okruh námitek, jichž se lze v jednotlivých řízeních dovolávat. Nejvyšší správní soud již dříve uvedl, že v řízení o odstranění stavby stěžovatel „*může namítat jen nesplnění podmínek upravených v ust. § 129 odst. 1 písm. b) stavebního zákona, tedy že stavbu prováděl v souladu s rozhodnutím vydaným podle stavebního zákona nebo že stavba byla dodatečně povolena.*“ (tamtéž).

[13] Tyto skutečnosti, totiž že předmětná stavba byla provedena bez příslušného rozhodnutí stavebního úřadu a že nebyla povolena ani v řízení o dodatečném povolení, jsou, soudě podle informací obsažených ve spise i podle kasačních námitek stěžovatelů, mezi stranami nesporné. Uplatněné námitky stěžovatelů, jakkoliv mohly být důvodné (Nejvyšší správní soud jejich důvodnost nyní nehodnotí ani hodnotit nemůže), měly být uplatněny v řízení, v němž stavební úřad zamítl žádost stěžovatelů o dodatečné povolení stavby, popř. v navazujícím soudním řízení, jak ostatně uvedl krajský soud na straně 5 napadeného rozsudku. V nynějším řízení vedeném před Nejvyšším správním soudem již není prostor, pro jejich projednání, jak plyne ze stavebního zákona a z výše citované judikatury. To platí jak pro námitky směřující proti závaznému stanovisku oddělení památkové péče odboru koncepce a rozvoje magistrátu, tak pro námitky, podle nichž předmětná stavba nenarušuje historické prostředí památkové rezervace, jelikož se v sousedství nacházejí další nepůvodní a ahistorické stavby. Žádná z těchto námitek nespadá pod rozsah podmínek, které je možno s ohledem na ustanovení § 129 odst. 1 písm. b) stavebního zákona ve znění do 31. prosince 2012 přezkoumávat v řízení o odstranění stavby, respektive v rámci soudního přezkumu tohoto řízení a rozhodnutí v něm vydaných.

[14] Co se týče námítka nedoručení závazného stanoviska stěžovatelům, Nejvyšší správní soud se jí nemůže zabývat, neboť se jedná o námitku nepřipustnou podle § 104 odst. 4 s. ř. s., kterou stěžovatelé neuplatnili v řízení před krajským soudem, ačkoliv tak učinit mohli. Nutno však pro úplnost dodat, že i tato námitka se míjí s předmětem řízení o odstranění stavby, tudíž i při včasné uplatnění by její osud byl stejný, jako osud ostatních námitek mířících na řízení o dodatečném (ne)povolení stavby.

[15] Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že krajský soud zhodnotil věc správně. Z výše popsaných důvodů podanou kasační stížnost proti rozsudku krajského soudu v souladu s § 110 odst. 1 větou druhou s. ř. s. jako nedůvodnou a zamítl ji.

IV.

Náklady řízení

[16] O náhradě nákladů řízení Nejvyšší správní soud rozhodl podle ustanovení § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Žalobci nemají právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměli úspěch. Žalovanému, který měl úspěch ve věci, podle obsahu spisu žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. září 2014

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu